

Merudgiftsydelse til voksne efter Lov om social service § 100.

Lov om social service's formål ifølge § 1 er:

- at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer
- at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte
- at tilgodese behov, der følger af nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
- at fremme den enkeltes mulighed at klare sig selv eller lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Hjælpen bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og skal tilrettelægges ud fra den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med borgeren.

Kommunens rådgivningspligt følge LSS § 10

Kommunen har pligt til at sørge for gratis rådgivning og være opmærksom på, om borgeren har brug for anden hjælp efter Lov om social service eller anden lovgivning.

Borgeren har pligt til at give de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om man er berettiget til hjælp.

Kommunens særlige rådgivningspligt LLS § 12

Kommunen har pligt til at sørge for tilbud om gratis rådgivning til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Tilbudet skal også omfatte opsøgende arbejde.

Lov om social service er en rammelov, og det betyder, at lovteksten ikke er særlig uddybende, men at det er nødvendigt at læse vejledninger fra Socialministeriet, afgørelser fra Ankestyrelsen (den højeste klagemyndighed) o. lign. for at få en mere præcis beskrivelse af, til hvem og hvorledes hjælpen kan ydes.

Samtidig bygger Lov om social service på et skønprincip, hvilket betyder, at den kommunale rådgiver (sagsbehandler) skal vurdere ud fra den pågældendes og familiens konkrete situation, de tilgængelige oplysninger, viden om funktionsnedsættelser m.v. Det er derfor vigtigt, hvilken erfaring den pågældende har – herunder viden om, hvad f. eks. en Autisme Spektrum Forstyrrelse (ASF) kan betyde – om pågældende har kendskab til de relevante vejledninger og især de afgørelser, som Ankestyrelsen jævnligt udsender, samt hvilken overordnet støtte, holdning og serviceniveau, der er i kommunen. Det er derfor ikke underligt, at lovteksten tolkes forskelligt.

Lov om social service § 100:

Kommunen skal dække de nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 og folkepensionsalderen med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Merudgiftsydelsen skal medvirke til, at en person med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og dennes familie kan leve så almindeligt et liv som andre ikke-handicappede/personer med nedsat funktionsevne, på samme alder og i samme livssituation.

Personkredsen:

Lov om social services bekendtgørelse nr. 1434 af 23/12 2012 og Vejledning nr. 10 af 15/02 2011 om særlig støtte til voksne giver en bredere beskrivelse end loven om, hvad det vil sige at have en betydelig og varigt nedsat funktionsevne. Det skal bemærkes, at personkredsen er mere snæver end personkredsen for børn.

Ved varigt nedsat funktionsevne forstås en langvarig lidelse, hvis konsekvenser for den enkelte er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger for at opnå en tilnærmelsesvis normal tilværelse. Hjælpeforanstaltninger betyder, at borgeren har brug for en del støtte for at klare dagligdagen, men det er lige meget, om støtten ydes af netværket eller efter den sociale lovgivning. Som eksempler på, hvilke diagnoser der kan falde ind under bestemmelsen nævnes udviklingshæmning, sindslidelser, epilepsi, nedsat bevægelsesfunktion, herunder respirationsinsufficiens, hjerneskade, nedsat talefunktion, manglende eller svagt syn samt manglende eller nedsat hørelse. Desuden nævnes personer med udviklingsforstyrrelser.

Vejledningen noterer, at det er graden af den nedsatte funktionsevne, der er afgørende for, om man kan modtage støtte, og det er ingen betingelse, at den pågældende har en diagnose.

Erfaringen viser dog, at det ofte kan være lettere at få støtte, hvis man har lægelige oplysninger, der giver en diagnose.

Betingelser for at få støtte efter LSS § 100:

- det er en nødvendig merudgift
- det er en forudsætning, at merudgiften er en følge af den nedsatte funktionsevne
- kun hvis udgiften ikke kan dækkes på anden måde – eksempelvis anden lovgivning
- for førtidspensionister kun, hvis man er tilkendt førtidspension efter 1.1.2003 – med mindre man har en hjælpeordning efter LSS §§ 95 eller 96

Man skal være opmærksom på, at vejledningen taler om nødvendige og sandsynliggjorte merudgifter – ikke dokumenterede, selv om det kan gøre en

bevilling og efterfølgende beregning lettere, hvis man har nogle regninger at gå ud fra.

Merudgiftsydelsen er beregnet til at dække de udgifter, som skyldes den nedsatte funktionsevne. Altså udgifter, som den pågældende ikke ville have haft, hvis vedkommende ikke har en nedsat funktionsevne.

Merudgiftsydelsen er skattefri og indkomstaafhængig – bortset fra som ovenfor nævnt, at personer med pension tilkendt før 1.1.2003 som hovedregel ikke er berettiget.

Der er flere formål med bestemmelsen i § 100:

- at en person med varigt nedsat funktionsevne og dennes familie kan leve et almindeligt liv som andre ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation.
- at en person med varigt nedsat funktionsevne kan få dækket de nødvendige merudgifter, som er en forudsætning for at få dagligdagen til at fungere.
- at modtageren af merudgiftsydelse har mulighed for selv at tilrettelægge, hvorledes pågældendes behov bedst kan dækkes.
- at personer med varigt nedsat funktionsevne, som yder en særlig indsats for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet kan forblive på arbejdsmarkedet.

Vejledningen giver nogle eksempler på, hvilke udgifter, der kan medtages i en beregning, men er ikke nødvendigvis udtømmende.

Udviklingen og forskningen er medvirkende til, at der skabes nye muligheder for at yde støtte til personer med nedsat funktionsevne, men også at noget bliver almindeligt i de fleste hjem og således ikke er en merudgift længere. Seneste eksempel herpå er, at computere og opkobling til Internettet ikke anses længere som en merudgift.

Eksempler på merudgifter:

- egenbetaling på tilskudsberettiget medicin
- kost og diætpræparater
- befordring til uddannelse, behandling, arbejde, fritid
- nødvendig deltagelse i handicaprelaterede kurser (også pårørende og evt. børn) – herunder kørsel og evt. pasning af barn/børn
- ekstraordinært slid på tøj, sko m.m. samt særligt dyrt eller særligt udformet tøj "på grund af deformiteter eller ganske særlig legemsbygning eller lignende"
- ekstra vask
- forhøjede forsikringspræmier
- indskud i anvist lejlighed, hvis flytning til handicapeget bolig er nødvendig
- udgifter til flytning, der er betinget af en varigt nedsat funktionsevne – herunder salær til ejendomsmægler, leje af flyttevogn m.m.
- huslejetilskud

- beskæftigelse i fritiden
- ekstra varmeudgifter
- drift af bil – kun i ganske særlige tilfælde

Ankestyrelsen har med Principafgørelse **192-09** slået fast, at huslejetilskud kan være en del af merudgiftsydelsen, hvis det er nødvendigt med en dyrere bolig grundet den nedsatte funktionsevne, end man ellers ville have valgt.

Desuden kan der ydes tilskud til nødvendige merudgifter til at varetage opgaver, som er nødvendige for at få en almindelig dagligdag til at fungere i form af daglige håndsrækninger:

- at pudse vinduer, vaske gardiner, indkøb m.m.
- at passe børn, give mad, bade dem m.m.
- at ledsage børn til dagtilbud, skole m.m.
- hjælpe med overtøj, komme ind og ud af bil o. lign.
- at hjælpe med forskellige former for aflastning og praktisk hjælp, f. eks. i forbindelse med udsving i helbredstilstanden, ved behandlinger osv.

Endelig kan der ydes tilskud til merudgifter til at varetage nødvendige håndsrækninger:

- snerydning, græsslåning, malerarbejde osv.
- praktiske gøremål i forbindelse med pågældendes særlige handicap. Det præciseres, at kommunen kan søge oplysninger om de specielle forhold, det enkelte handicap medfører for borgeren.
- hvis den pågældende har et arbejde, og arbejdsindsatsen betyder, at der kan opstå et særligt behov for hvile. I den forbindelse kan der være behov for håndsrækninger i form af indkøb, madlavning m.v., så den pågældende fortsat har overskud til at arbejde

Kost og diætpræparater tages normalt kun med i beregningen, hvis de er lægedokumenterede, ligesom man normalt ikke kan få dækket kørsel til sygehusbehandling, hvor sygehusene skal dække udgiften, eller kørsel til alternative behandlingsformer.

Drift af bil er kun i de ganske særlige tilfælde, hvor personen er blevet nødt til at købe en bil grundet sit særlige kørselsbehov som følge af den nedsatte funktionsevne. Der kan i givet fald kun medtages driftsudgifter, men ikke afdrag på en evt. "invalidebil" (bevilget efter LSS § 114).

Funktionsevnetoden:

Inden kommunen træffer en afgørelse om merudgiftsydelse, skal den anvende funktionsevnetoden.

Ved denne metode skal sagsbehandleren sammen med ansøgeren udfylde et samtaleskema, hvor de daglige funktioner gennemgås for at få et billede af,

hvilke problemer den pågældende har med at få den daglige tilværelse til at fungere.

Formålet hermed er at sikre, at der foretages en helhedsvurdering af borgerens situation, og at der er den fornødne dokumentation for vurderingen af borgerens funktionsevne.

Desuden skal det sikres, at borgeren medvirker i behandlingen af sin sag, samt at der ydes den rigtige indsats, så borgeren får det, der er brug for.

Hvis kommunen ikke har anvendt funktionsevne metoden, er kommunens afgørelse om merudgifter ugyldig.

Beregning:

For at komme i betragtning til ydelser efter LSS § 100, skal man have sandsynliggjorte merudgifter – de forskellige godkendte udgifter lægges sammen – der årligt udgør mindst 6000,- kr. (ikke en egenbetaling) ellers udløser det ingen udbetaling. (Årligt betyder her 12 sammenhængende måneder).

Hvis dette er tilfældet, udløser det en månedlig udbetaling på 500,- kr.

Hvis man har højere sandsynliggjorte merudgifter, kan dette bevilges efter en skala på 100,- kr. ekstra pr. måned, så de beregnede merudgifter rundes op eller ned.

Afgørelser:

Kommunen har pligt til, hvis borgeren ønsker det, at give en skriftlig afgørelse. Det bør fremgå, hvilke udgifter, der er taget med i vurderingen, bl.a. så borgeren kan få overblik herover, og en evt. senere regulering bliver lettere. Hvis kommunen giver afslag, skal afgørelsen begrundes, og kommunen skal give klagevejledning. Kommunen er også forpligtet til at hjælpe borgeren med at klage. Man skal her være opmærksom på, at der kun er 4 ugers frist til at klage, fra den dag man modtager afslaget.

Man kan evt. sende et kort brev, at man klager over afgørelsen, og nærmere oplysninger følger, hvis man vil have tid til at samle flere oplysninger.

Aktindsigt:

Kommunen har pligt til at føre en journal om det, der foregår omkring borgeren. Altså til at skrive, hvad borgeren retter henvendelse om, og hvilke afgørelser der træffes. Desuden til at registrere, hvilke oplysninger kommunen modtager. Det kan f. eks. være lægelige akter o. lign.

Man har altid ret til at få aktindsigt i sin egen journal. Det vil sige, at man kan rette henvendelse til kommunen og bede om at få kopi af både journalark og de akter, kommunen er i besiddelse af.

Det kan være en god mulighed for dels at se, hvilke oplysninger kommunen har, dels for at følge med i sagsforløbet.



De fleste kommuner vil helst have en skriftlig anmodning om aktindsigt, men der er ingen formelle krav, så det er nok at skrive en linie til rådgiveren herom. Socialforvaltningen skal inden 10 dage give aktindsigt eller oplyse, hvornår man kan forvente afgørelsen.

Ulla Kjer
Januar 2013